

Leto 1889.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XV. — Izdan in razposlan dne 13. aprila 1889.

41.

Zakon od 11. aprila 1889, s katerim se vvaja nov vojni zakon.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

Člen I.

Določila „vojnega zakona“ vvedenega sè zakonom od 5. decembra 1868 (Drž. zak. št. 151), s katerim se za kraljevine in dežele zastopane v državnem zboru uravnjuje način, kakó gre izpolnjevati vojno dolžnost, in nekoliko premenjenega sè zakonom od 2. oktobra 1882 (Drž. zak. št. 153), razkrepljajo se s tem ter naj v bodoče slovó takó:

Člen II.

Vojni zakon.

§. 1.

Vojna dolžnost je občna in vsak vojevit državljan jo mora sam osobno izpolnjevati.

§. 2.

Orožna moč se deli na stoječe vojstvo (stoječo armado), na vojno pomorstvo (mornárico), na deželno brambo in na črno vojsko. Vojstvo in deželna bramba imata po eno nadomestno-reservo kot celokupen del.

§. 3.

Vojstvo in vojno pomorstvo sta namenjeni, da monarhijo branita od vnanjih sovražnikov, ter po notranjem vzdržujeta red in varnost.

§. 4.

Deželna bramba je ob vojski (vojni) namenjena v podporo vojstva in za notranjo bran, a o miru izimno tudi za to, da red in varnost po notranjem vzdržuje.

§. 5.

Nadomestna reserva služi v nadomeščanje izgube, ki se ob vojski primerja v vojstvu in v deželni brambi. Pod posebnimi razmerami sme se nadomestna reserva vojstva tudi o miru sklicati v djansko (aktivno) službo (§. 12).

§. 6.

Črna vojska služi ob vojski v podporo vojstvu, vojnemu pomorstvu in deželni brambi.

§. 7.

Dolžnost, pristopiti v vojstvo, v vojno pomorstvo ali v deželno brambo, začenja se s 1. dnem januarja meseca onega leta po koledarji (pratiki), v katerem vojni dolžnosti podvržen človek dovrši 21. leto svoje dobe.

§. 8.

Dolžnost, služiti, traja (trpi):

1. v vojstvu:

a) tri leta v liniji in sedem let v rezervi,

b) deset let v nadomestni rezervi za take, ki se neposrednje (na ravnost) vrščajo va-njo;

2. v vojnem pomorstvu:

štiri leta v liniji, pet let v rezervi in tri leta v pomorski brambi;

3. v deželni brambi, odnosno v nje nadomestni rezervi:

a) dve leti za take, ki se — izpolnivši v vojsstvu dolžno službo — prestavijo v deželno brambo,

b) dvanajst let za take, ki se neposrednje vrstijo v deželno brambo.

Vse take, kateri so ob naborni stavi (glavni ali tudi poznejši stavi) v času od 1. dne januarja do 1. dne oktobra meseca potrjeni za vojake, vrstiti je 1. dne oktobra stavnega leta, t. j. vsprejeti v zvezo vojsstva (vojnega pomorstva), odnosno deželne brambe. Taki, ki so potrjeni po 1. dnevi oktobra do 31. dne decembra meseca, vsi dobrovoljci, takó tudi po §§^{ih} 44, 45, 47 in 49 stavljeni zunaj letnega razreda (letne vrste) in zunaj reda, ki ga določi žreb (loz), naj se vrstijo z dnem, katerega so potrjeni.

V slučaji sprema ali priprave na vojsko (mobilizacije) sme vrstitev na povelje Njegovega Veličanstva biti tudi pred 1. dnem oktobra meseca.

Čas službe se začinja — razven izimnih slučajeve omenjenih v §. 25 — z dnem vrstitve.

Končuje se službe čas v vsakem razmerji službene dolžnosti — brez ozira na dan, katerega je kdo bil vrščen — z 31. dnem decembra onega leta, v katerem je dotekla dotična službena dolžnost.

§. 9.

O dolžnosti služiti v črni vojski in o vseh tanjih določilih, ki se tičejo črne vojske, govori se v zakonu o črni vojski.

§. 10.

Taki pod vojno dolžnostjo stoječi ljudje, ki sicer niso dobri za pravo vojno službo, a so vendar pripravi za druga vojnim namenom služeča opravila, smejo se ob vojski vzeti za taka opravila.

§. 11.

Kdor se v letih vojni dolžnosti podvrženih iz kake vnanje države preseli v monarhijo ter pridobi državljanstvo v enem izmed obojega državnega ozemlja, dolžan je izpolniti vojno dolžnost, kakor je letom njegove dobe primerna, ne gledé na to, je li in kakó je v svoji poprejšnji domovini zadostil svoji vojni dolžnosti.

§. 12.

Taki, ki stojé pod dolžnostjo službe v liniji, dolžni so nepretrgoma djansko služiti.

Reserva vojsstva (vojnega pomorstva) in pomorska bramba sme se samo na povelje Njegovega Veličanstva cesarja poklicati, da se vojsstvo (vojno pomorstvo) po nekem delu ali po vsem dopolni do staleža (števila) ustanovljenega za čas vojske.

Nadomestno reservo vojsstva je treba o miru osem tednov po vojaško izučavati in potlej še samo k obdobjim (periodnim) vajam v orožji (§. 54) sklicavati.

A kadar posebne razmere takó zahtevajo, sme se moštvo prvega letnika (letnega tečaja) rezerve in treh najmlajših nabornih letnikov nadomestne rezerve po določilih zakona od 31. maja 1888 (Drž. zak. št. 77) tudi o miru privzeti v djansko službo.

V slučaji sprema na vojsko sklicuje se nadomestna rezerva na povelje Njegovega Veličanstva.

Kadar je potreba samo nekaj rezerve, pomorske brambe ali nadomestne rezerve privzeti, naj se kličejo po vrsti letnih tečajev, počenši od najmlajšega.

K obdobjim vajam v orožji sklicuje se rezerva in nadomestna rezerva po pristojnih vojaških oblastvih.

§. 13.

Vojaško izučevanje in službovanje deželne brambe o miru določa zakon o deželni brambi.

Nadomestno reservo deželne brambe je treba o miru osem tednov po vojaško izučavati in potlej praviloma še samó k obdobjim vajam v orožji (§. 54) sklicavati.

Deželna bramba sklicuje se in spremlja (pripravljaja) za vojsko na povelje Njegovega Veličanstva po določilih obseženih v zakonu o deželni brambi.

Kadar je potreba samo nekoliko deželne brambe privzeti, naj se to zgodi po vrsti nabornih letnikov, počenši od najmlajšega.

K obdobjim vajam v orožji sklicuje se deželna bramba po pristojnih brambovskih oblastvih.

§. 14.

Letni kontingent (letno število) vojaških novincev, ki je potreben, da se vzdrži vojsstvo in vojno pomorstvo, ustanavlja se na 103.100 môž ter ga je med kraljevine in dežele zastopane v državnem zboru z ene strani in med dežele ogerske krone z druge strani porazdeliti po številu ljudstva, in to na podlogi poslednjega ljudskega popisa.

Po ljudskem popisovanji, ki se je opravilo 31. dne decembra 1880, dolžne so zdaj kraljevine

in dežele zastopane v državnem zboru dajati 60.389 môž kot leten kontingent vojaških novincev.

V vzdrževanje deželne brambe kraljevin in dežel zastopanih na državnem zboru — razven Tirolskega in Predarelskega — ustanavlja se leten kontingent vojaških novincev po 10.000 môž.

Tu ustanovljeni kontingent novincev za vojstvo naj velja za deset let. Dokler ne preteče deset let, sme na vprašanje priti samo tedaj, kadar bi Njegovo Veličanstvo po dotičnih odgovornih vladah spoznalo za potrebno, kontingent povišati ali zmanjšati. Ali v resnici smejo se vsi kontingenti samo takrat jemati, kadar jih je zakonodavstvo za dotično leto tudi že dovolilo.

Dokler gori navedena doba ne poteče, naj vlada kake predloge gledé kontingenta vojaških novincev, bodi da ima ostati neizpremenjen ali da se ima premeniti, za časa podnese državnemu zboru.

§. 15.

Število novincev, ki se vvrstijo v vojstvo (vojno pomorstvo) in v deželno brambo (§. 14), razdeliti je na posamne vojaško-teritorijalne okraje po številki ljudstva in znotraj teh okrajev na posamne nabornostavne okraje po resničnem podatku (posledku) naborne stave.

Novinci naj se v vojstvo in v deželno brambo vdružajo po vrsti letnih razredov in v vsakem letnem razredu po vrsti sê žrebom (lozom) določeni. Taki, kateri v tretjem ali v katerem višjem letnem razredu niso potrjeni za vojstvo, smejo se tudi zunaj vrste po žrebu določene vdružiti v deželno brambo.

Pomornike po zvanji (poklici) vdružati je v vojno pomorstvo in sicer, brez ozira na letni razred in na vrsto žreba dotle, dokler ni novinski kontingent vojnega pomorstva po polnem zagrenu.

Čim je novinski kontingent za vojstvo (vojno pomorstvo) in za deželno brambo po polnem založen, naj bodo novinci, kar jih je ostalo, kot „čezštevilkni“ (§. 18 f) vdruženi v nadomestno reservo. Ti čezštevilkni ali nadštevilkni porazdeljujejo se med vojstvo in deželno brambo v razmeri njihovih novinskih kontingentov po redu žreba takó, da pridejo najvišje žrebovne številke k deželni brambi; a taki nasproti, ki so neposrednje v nadomestno reservo potrjeni (§. 18 a, b, c, d in e), pridejo v vojstvo ali v deželno brambo, po tem kakor kdo biva znotraj žrebovnikih številke za vojstvo ali pa za deželno brambo.

Novinci in nadomestni rezervisti, kar jih prihaja na vojstvo, naj se načeloma vzdružajo v take čete (krdela) vojstva, katere se dopolnjujejo iz vojaško-teritorijalnega okraja, kjer imajo oni svoje domovinstvo.

§. 16.

Vojstvo in vojno pomorstvo se dopolnjujeta:

- a) z naborno stavo (glavno in poznejšo, §§. 37, 38 in 39);
- b) z naborno stavo zunaj letnega razreda in vrste po žrebu določene (§§. 44, 45, 47, 48 in 49);
- c) z vvrščevanjem odgojencev vojaških izobraževališč (§. 21);
- d) z dobrovoljnim pristopom (§§. 22 in 25).

§. 17.

Deželna bramba se dopolnjuje:

- a) z naborno stavo (glavno in poznejšo, §§. 37, 38 in 39);
- b) z naborno stavo zunaj letnega razreda in vrste po žrebu določene (§§. 15, 44, 45, 47, 48 in 49);
- c) s prestavljanjem rezervnikov in nadomestnih rezervistov, po tem ko so dovršili dolžno službo v vojstvu (§. 8);
- d) z dobrovoljnim pristopom (§. 23);
- e) s prestavljanjem enoletnih dobrovoljcev (§. 25);
- f) izimno s tem, če se kateri izmed kadetov vojstva pred časom prestavi v djanski stalež deželne brambe (§. 52);
- g) z vvrščevanjem takih, ki so učilnico brambovskih kadetov obiskovali in dovršili (do 60 največ v enem letu).

§. 18.

V nadomestno reservo se vdružajo:

- a) kandidati duhovskega stanú (§. 31);
- b) podučitelji in učitelji (§. 32);
- c) posestniki podedovanih (pojérbanih) kmetij (§. 33);
- d) taki potrjenci, ki so vsled rodovinskih (obiteljskih) razmer o miru oproščeni od pravilne prezentne službe (§. 34);
- e) manj dobri za vojake (§. 38);
- f) čezštevilkni (§. 15).

§. 19.

Za pristop v vojstvo in vojno pomorstvo zahteva se:

- a) Državljanstvo v enem izmed obojega državnega ozemlja;
- b) potrebna dušna in telesna sposobnost in telo najmanj 155 centimetrov visoko,
- c) doba od najmanj polnih 17 let.

Za vojstvo potrebni rokodelci, taki, ki se dadó uporabljati za pisarstvo, po tem potrebni mornarji (matrozi) in rokodelci na ladjah smejo se, če so v drugem dobri, potrditi brez ozira na velikost telesa.

§. 20.

Za pristop v deželno brambo zahteva se:

- a) Državljanstvo v kraljevinah in deželah zastopanih na državnem zboru;
- b) potrebna sposobnost na duhu in telesu;
- c) da je dotični človek dosegel najmanj dobo naborni stavi potrjeno.

Nadaljšnji uveti za vdruženje v deželno brambo, obseženi so v §§^{ih} 15 in 23.

§. 21.

Vvrstitev dovršenih odgojencev vojaških izobraževališč v vojsvo (vojno pomorstvo), odnosno v deželno brambo ukazujejo vojaška oblastva po posebnih o tem danih propisih.

Ti odgojenci so dolžni za vsako šolsko leto, katero so dovršili na celo brezplačnem erarijalnem (državnem) ali ustanovinskem mestu, za eno leto, in za vsako napoludarovano mesto dovršeno šolsko leto za pol leta čez pravilno prezentno djansko služiti. A vendar ne sme ves skupni čas prezentne službe presezati v prvem slučaju deset in v poslednjem slučaju sedem let.

Plačujoči odgojenci imajo dolžnost, če je njihovo izobraževanje trajalo štiri leta ali več, leto dni čez pravilno prezentno službo djansko služiti.

§. 22.

Dobrovoljno sme v vojsvo (vojno pomorstvo) pristopiti vsak domač človek (tozemec), kateri ima zakonite potrebnosti za to (§. 19).

Tak pristop je zaprt onim, kateri vsled kazenskosodne obsodbe ne uživajo vseh državljanskih pravic.

Nedoletniku je treba za dobrovoljni pristop privoljenja očetovega ali varuhovega (tutorjevega).

Dobrovoljcu je dopuščeno, da si sam izbere krdelno četo, pri kateri bi rad služil, samó če ima izbrana četa pravico vprijemati dobrovoljce in če je dobrovoljec dober za-njo.

Takim vojni dolžnostim potrjenim, kateri so po svojem letnem razredu (§. 38) že poklicani na naborno stavo, dobrovoljni pristop o času glavne stave (§. 37) ni dopuščen.

Tisti, ki je zakonito dolžan bil priti na naborno stavo a ni prišel, izgubil je pravico dobrovoljnega pristopa za dotle, dokler se ni podvrgel razloki stavne komisije za zamujene naborne stave.

Služna dolžnost takih, ki so zadovoljili svoji dolžnosti gledé naborne stave ali dovršivši dolžnost

službe (§. 8) dobrovoljno pristopili, razteza se v vojsvu in v vojnem pomorstvu na zakoniti čas službe v liniji, morebiti, ako slučaj takó nanese, tudi na čas vojske.

Tujci (inozemci) smejo se samó z dovoljenjem Njegovega Veličanstva na zakoniti čas službe v liniji izimno v vojsvo (vojno pomorstvo) vprijeti, če izkažejo brezuvetno dopuščenje svoje vlade za to.

§. 23.

V deželno brambo sme dobrovoljno pristopiti vsak domač človek, kateri je zadostil svoji nabornostavni dolžnosti, kateri ni dolžan služiti ni v vojsvu ni v vojnem pomorstvu ter ima zakonite potrebnosti za pristop (§. 20).

Pristop je zaprt takim, ki so bili po kazenskem sodišči obsojeni ter zarad tega ne uživajo vseh državljanskih pravic.

Nedoletnik potrebuje za dobrovoljni pristop očetovega ali varuhovega privoljenja.

Služna dolžnost dobrovoljcev razteza se na dve leti, morebiti, če slučaj takó nanese, za čas vojske.

§. 24.

Domačim ljudém, ki izkažejo, da že imajo tolikšno obrazovanost (omiko), kakeršna se ustanavlja v §§^{ih} 25, 26, 27, 28 in 29, prireka se o miru ugodnost samó enoletne prezentne službe.

Od te blagougodnosti je izključen, kdor je zarad hudodelstva ali zarad kakih iz pohlepa po dobičku storjenih pregreškov ali prestopkov, ali zarad pregreška, ki javno nrvnost žali (vredi), bil pravokrepno obsojen.

A odsluživši enoletno prezentno službo predstavljajo se v reservo samo taki, ki so ustregli še nadaljšnjim v omenjenih paragrafi postavljenim zahtevom.

Enoletno prezentno službo moči je odslužiti ali v vojaškem staleži ali pa kakor medicinar, farmacevt ali veterinar.

§. 25.

Ugodnost enoletne prezentne službe v vojaškem staleži vojsva in deželne brambe dosežejo brez ozira na to, je li kdo bil kot dobrovoljec ali pri glavni ali opravičeni poznejši stavi potrjen, taki domači ljudje, kateri so:

- a) zadnji čas 1. dne marcija meseca onega leta, za katero pridejo pred naborno-stavno komisijo, uspešno dovršili javno ali pravico javnosti imajočo domačo višjo gimnazijo, takšno višjo realko, ali katero tema enako učilišče;

b) 1. dne marcija onega leta, za katero pridejo pred naborno-stavno komisijo, bivali v poslednjem letnem tečaju javne ali pravice javnosti imajoče domače srednje šole ter so jo zadnji čas do 1. dne oktobra v istem letu uspešno dovršili,

c) do 1. dne marcija onega leta, v katerem dopolnijo 21. leto dobe, s primernim uspehom opravili preškušnjo pred meševito za to postavljeno komisijo.

Katera javna ali pravico javnosti imajoča učilišča domačih in vnanjih dežel zmatrati je za enaka domačim višjim gimnazijam in višjim realkam, po tem kakó gre znanstveno sposobnost za enoletno prezentno službo izkazati pred meševito preskuševalno komisijo, določa minister za deželno bran v porazumu z dotičnim strokovnim ministrom in s privolitvijo državnega vojnega ministra.

Ugodnost enoletne prezentne službe, pridobljena s tem, da so izpolnjeni prej omenjeni uveti, ni zavisna od časa, o katerem je bil kdo potrjen za vojaka, ter ostane torej prihranjena tudi za sledeče letne razrede, če se ta ugodnost zgleda zadnji čas pri glavni naborni stavi, h kateri je dotični človek dolžan priti. Kdor to zglastev opusti, izgubi za to stavo pravico na ugodnost.

Oni enoletni dobrovoljci, ki so bili na naborni stavi potrjeni ter po posledku porazdelbe vojaških novincev, odnosno obračuna kontingentov, po svojem letnem razredu in po visti žreba prihajajo na deželno brambo, naj se vdružajo v deželno brambo ter naj ondudaj odslužijo enoletno prezentno službo. Oni enoletni dobrovoljci, ki po vrsti žreba prihajajo na nadomestno reservo, naj enoletno prezentno službo, po tem kakor so vdruženi, odslužijo ali v vojstvu ali v deželni brambi. Kadar deželna bramba ne prejme 10 odstotkov od enoletnih dobrovoljcev, ki so bili v stavnem letu potrjeni, založiti je nedostatek, — če minister za deželno bran meni, da je potreba, — s takimi po žrebovni vrsti v vojstvo vdruženimi enoletnimi dobrovoljci, ki se oglašé, da bi bili radi v deželno brambo vdruženi. A kadar deželna bramba dobi po letnem razredu in vrsti žreba več nego 10 odstotkov v stavnem letu potrjenih dobrovoljcev enoletnikov, treba je prebitek v prvem sledečem letu priračuniti vojstvu v dobro.

Enoletnim dobrovoljcem je na voljo dano, da si smejo izbrati krdelno četo, a onim, ki svoje nauke na višjih učiliščih nadaljujejo, na voljo je tudi, da si izberó leto za enoletno prezentno službo; vendar ni dopuščeno prezentno službo odlagati čez 1. dan oktobra onega leta, v katerem dovršijo 24. leto svoje dobe.

Enoletno prezentno službo treba je načeloma odslužiti o svojem trošku, pod čemer je — poleg tega, da se iz lastnih sredstev oblačijo, z orožjem opravljajo in preživljajo — pri konjkih obseženo tudi, da si oskrbé in redé konja.

Ti enoletni dobrovoljci ne smejo, če troške za stanovanje sami plačujejo, siliti se, da bi v vojašnici (kasarni) prebivali, ako ne zahtevajo izimka posebni vojaški razlogi službe, izučbe ali discipline. Ako njihova četa menja posadko (garnizono), sme se tem enoletnim dobrovoljcem o miru v službeno dopuščeni in osobno ozira vrednih razmerah dovoliti, da v dozdanji posadki nadaljujejo prezentno službo, ako je to tudi sicer njih stalno stanovališče ter ondudaj biva četa iste orožne vrste.

Ubožni, kateri so poleg dobrega npravnega vladanja izpričali znanstveno sposobnost sè svedočbo bodi o izvrščini, bodi o zrelosti ali maturi (končni preskušnji), od katere domače (tozemske) srednje šole ter izkažejo, da jim ni moči iz svojega založiti ni stroškov brezuvetno potrebnih — in ta čas ukazoma ustanovljenih — za vzdrževanje v enoletni prezentni službi, smejo izimno odslužiti prezentno službo o državnem trošku. Oni dobivajo o državnem trošku obleko, opravo, živež in stanišče, a ne smejo se vdružati v konjištvo.

Enoletna djanska (aktivna) služba je samo in edino vojaški izučbi namenjena.

Na konci prezentno-službenega leta dolžni so enoletni dobrovoljci podvreči se preskušnji ter izkazati v teoretičnem in praktičnem oziru sposobnost, biti imenovani za rezervnega, odnosno nedjanskega deželno-brambenega oficirja. Mera tega, kar se bode pri ti preskušnji od preskuševanca zahtevalo, in postopek, katerega se je držati pri tem, ustanavlja se z dotičnimi po Njegovem Veličanstvu uzakonjenimi propisi.

Oni enoletni dobrovoljci, kateri — dovršivši prezentno leto — dotično preskušnjo dobro dostanejo ter ustrezajo drugim za dosego oficirske častne stopinje potrebnim uvetom, bodo do potrebe, ki se ravna po uredbi (organizaciji), imenovani za rezervne, odnosno nedjanske deželno-brambene oficirje, a ko bode ta potreba zagrnena, za kadete.

Taki enoletni dobrovoljci, ki ne ustrezajo pri tej preskušnji, dolžni so drugo leto prezentno služiti pri pododdelih njihovega krdele, in tó jim je na voljo, odslužiti službo o svojem trošku z blagougodnostjo, da smejo zunaj vojašnice stanovati. Tudi jim se sme dopustiti, udeleževati se teoretičnega pouka enoletnih dobrovoljcev tam, kjer se takšen pouk delí, pod predlogo, da se sicer najde, da so

vredni, in da se s tem ne krati služba. Dotična tanja določila naj se ukazoma uredijo. Ko poteče drugo prezentno leto, moči je preskušnjo ponoviti, ter biva dotičnik po tem, brez ozira na posledek te preskušnje, prestavljen v reservo (nedjansko deželno brambo).

Čas službe onih enoletnih dobrovoljcev, ki se potrdijo za vojake, predno stopijo v dobo naborni stavi podvrženo, šteje se, če nastopijo enoletno prezentno službo zadnji čas v tistem letu, v katerem dovršijo 20. leto svoje dobe, od 1. dne oktobra nabornega (potrdnega) leta, a sicer od 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovršijo 21. leto svoje dobe.

Ugodnost enoletne prezentne službe izgubi, kdor se — bodi pred nastopom prezentne službe ali potlej — pravokrepno obsodi katerega v §. 24, drugem odstavku, navedenih kaznivih djanj. V tem slučaju naj se mu čas prezentne službe, kolikor ga je že prebil, vračunja v službo pri liniji, odnosno v prezentno službo pri deželni brambi, katera se enkrat šteje.

Prestanek ugodnosti enoletne prezentne službe, izrekuje na podlogi kazensko-sodnega razsodila minister za deželno bran, kjer je treba, v porazumu z državnim vojnim ministrom.

§. 26.

Ugodnost enoletne prezentne službe v vojnem pomorstvu dosežajo brez ozira na to, je li kdo bil dobrovoljno ali po glavni ali opravičeni poznejši naborni stavi potrjen za vojaka, oni domači ljudje (tozemci), kateri zadnji čas dne 1. marcija tistega leta, za katero pridejo na naborno stavo, spadajo v eno naslednjih kategorij; namreč kateri so:

- a) Kapitani ali lajtnanti trgovskega pomorstva z brevetom;
- b) kateri so pomorniki po zvanji (poklici), imajoči svedočbo o končni preskušnji od domače navtične šole ali svedočbo o dovršeni vnanji navtični šoli, če so najmanj leto dni bili na kaki ladji dolge vožnje ali velikega obrežnega plovnstva, zvršujoč svoje zvanje;
- c) kateri so redni poslušalci na tehnični visoki šoli, ter se namenijo (posvetijo) mašinstvu;
- d) dovršeni učenci mehanično-tehničnega oddelka višje obrtne šole ali tečaja za ladjarstvo, bivajočega na c. kr. trgovinski in navtični akademiji v Trstu, če imajo svedočbo zrelosti, odnosno svedočbo o sposobnosti za pomorsko ladjarstvo.

One pomornike po zvanji, ki so bili potrjeni po naborni stavi z ugodnostjo enoletne prezentne službe, treba je samó in edino v vojno pomorstvo vdruževati (§. 15).

V vojnem pomorstvu se enoletna prezentna služba odslužuje samo o državnem trošku.

Enoletni dobrovoljci izmed pomornikov po zvanji, kateri po izteku prezentne službe dobro obstanejo pri dotični preskušnji, prestavljajo se po posledku te preskušnje ali kakor pomorski kadeti drugega razreda, ali kakor podoficirji v reservo.

Enoletni dobrovoljci mašinstva prihajajo — po storjeni preskušnji — kot mašinski podoficirji v reservo in smejo, če donesó izkaz kake tehnične visoke šole o tem, da so obé državni preskušnji o stroki strojedelstva (mašinarstva) opravili z dobrim uspehom, na svojo prošnjo biti imenovani za gojence strojedelstva in mašinske delovršbe v rezervi.

Taki enoletni dobrovoljci, katerim se po preskušnji ni priznala sposobnost za podoficirsko častno stopinjo (šaržo), dolžni so drugo leto prezentno služiti, in ko to preteče, lahko ponové preskušnjo.

V ostalem se določila §^a 25 zmislu primerno uporabljajo.

§. 27.

Enoletni dobrovoljci, ki se učé zdravništva ter želé biti imenovani za rezervne zdravnike, dolžni so pol leta v vojaškem staleži, namreč pri pešcih ali lovcih, a pol leta po tem, ko dosežejo doktorski diplom, kot namestniki pomočnih zdravnikov v kakem vojaškem zdravstvenem zavodu djansko služiti.

Služba v vojaškem staleži sme se nastopiti samo 1. dan aprila, in to zadnji čas v tistem letu, v katerem aspirant dovrši 25. leto svoje dobe. Kot zdravnik sme kdo nastopiti službo ali 1. dan aprila ali pa 1. dan oktobra in to zadnji čas dne 1. aprila tistega leta, v katerem aspirant dovrši 28. leto svoje dobe.

Primerno dovršivši prezentno službo bodo ti enoletni dobrovoljci imenovani za pomočne zdravnike v rezervi, a drugače kot namestni pomočni zdravniki prestavljeni v reservo.

Oni enoletni dobrovoljci, ki se učenju zdravništva odpovedó, ali tega učenja ne dovršijo do gori postavljenega roka, dolžni so enoletno, oziroma dveletno prezentno službo doslužiti v vojaškem staleži — pri čemer se jim vračunja čas djanske službe, kolikor bi ga bili že dovršili. Nasproti naj se taki enoletni dobrovoljci, ki studije zdravništva

dovršijo, a doktorskega diploma do gori omenjenega časa ne dosežejo, ne primoravajo, da bi služili drugo prezentno leto.

V ostalem uporabljajo se zmislu primerno do- ločila §^a 25.

§. 28.

Farmaceutom, ki so najpozneje do 1. dne maja tistega leta, v katerem pridejo v naborno stavo, ali

a) šest razredov na gimnaziji ali realki dovršili ter tirocinijalno preskušnjo z uspehom do- stali, ali

b) štiri gimnazijalne razrede dovršili in vseučilišne studije že začeli,

pripoznavati je ugodnost enoletne prezentne službe kot farmaceutom.

Ali to službo naj oni odslužijo stoprv kot di- plomovani magistri farmacije ter bodo — primerno dovršivši prezentno službo — do potrebe po uredbi imenovani za medikamentne akcesiste v rezervi, a drugače prestavljeni v reservo kot medikamentni praktikanti.

Onim farmaceutom, ki svoje studije popusté, ali do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovršijo 26. leto (točka a), odnosno 24. (točka b) leto svoje dobe, niso dosegli diploma, prestane ta ugodnost, ter jih je — pod pridržkom njihove pravice na eno- letno prezentno službo v vojaškem staleži, ako bi jo imeli, — primorati, da pozneje doslužijo zakonito prezentno službo.

V ostalem uporabljajo se zmislu primerno do- ločila §^a 25.

§. 29.

Učečim se živinozdravstva (živinovaštva), ki so najpozneje do 1. dne marcija tistega leta, za katero pridejo v naborno stavo, začeli svoje živinozdravstvene studije, pripoznavati je ugodnost enoletne prezentne službe kot veterinarjem.

Ali oni naj to službo stoprv po tem, ko do- sežejo živinozdravniški diplom, odslužijo pri ko- njištvu, bojnem topništvu ali pratežnem (vozarskem) krdelu ter bodo — primerno dovršivši prezentno službo — do potrebe, ravnajoče se po uredbi ime- novani za živinske podzdravnike v rezervi, ali drugače prestavljeni v reservo kot živinozdravniški praktikanti.

Takim, ki slovo dadó živinozdravniškim stu- dijam, ali kateri do 1. dne oktobra tistega leta, v katerem dovršijo 24. leto svoje dobe, niso dosegli živinozdravniškega diploma, prestane ta ugodnost, ter jih je — pod pridržkom njihove pravice na eno- letno prezentno službo v vojaškem staleži, ako bi jo

imeli, — primorati, da pozneje doslužijo zakonito prezentno službo.

V ostalem uporabljajo se zmislu primerno do- ločila §^a 25, s tem izimkom, da smejo ubožni živino- zdravniki tudi pri konjištvu odslužiti prezentno službo o državnem trošku.

§. 30.

Enoletni dobrovoljci vojaškega staleža, ki želé biti imenovani za vojaške uradnike v rezervi, smejo se po potrebi na njih prošnjo prideliti kakemu za- vođu vojstva, potem ko se osem tednov udeležijo vojaške izučbe.

Oni, kateri dovršivši prezentno službo obstanejo pri preskušnji, bodo imenovani za akcesiste ali praktikante v rezervi.

Oni enoletni dobrovoljci nasproti, ki v ti pre- skušnji ne ustrezajo, dolžni so v vojaškem staleži drugo leto prezentno služiti ter smejo, ko poteče to leto, ponoviti preskušnjo. Dalje naj se dotična do- ločila §^a 25 zmislu primerno uporabljajo.

§. 31.

Kandidati duhovskega stanú od vsake zakonito priznane cerkve in verske družbe naj se, če se v tem razmerji nahajajo ta čas, ko pridejo v naborno stavo ter za vojake potrdijo, na njihovo prošnjo vdružijo v nadomestno reservo (§. 18 a). Oni so, da se mo- rejo dalje učiti bogoslovja, o miru in o vojski od- vezani vsake prezentne službe, vojaške izučbe, obdobjih (periodnih) vaj v orožji in priglednih zborov.

Ista ugodnost priznava se razven teh:

a) Onim, kateri o času njih vvrstitve (1. dne oktobra) ali začnó bogoslovne nauke ali so novici kaka- kega duhovskega reda;

b) onim, kateri — dovršivši prezentno službo — stopijo v bogoslovne studije ali jih nadaljujejo ter se hočejo — tako kakor pod a) navedeni bogoslovci — posvetiti duhovskemu stanu.

Kadar taki zadobé mašnikovo posvečenje, od- nosno kadar se namestijo kot dušni pastirji, pre- stavijo se iz staleža nadomestne rezerve pod njeno razpreglednost.

Vsi posvečeni duhovniki, oziroma dušni pastirji, naj se vodijo ves čas njihove služne dolžnosti v raz- preglednosti nadomestne rezerve in morejo v slučaji sprema za vojsko v svoji služni dolžnosti uporabljati se v dušno pastirstvo za orožno moč.

Take, kateri duhovskemu zvanju dadó slovo, predno dobodó višja posvečenja, in pa kandidate duhovskega stanú, kateri duhovskega urada ne dosežejo v času, ki ga postavijo udeleženi ministri v porazumu z državnim vojnim ministrom, treba je odločiti iz nadomestne rezerve, — ako ji ne pripadajo po žrebu, katerega so potegnili, ali kakor manj dobri za vojaštvo, — ter imajo dolžnost precej do-
služiti zakonito prezentno službo. Ako po žrebovnem redu ostanejo v nadomestni rezervi, privzeti jih je takoj k vojaški izučbi. Ako so o času naborne stave imeli pravico na ugodnost enoletne prezentne službe, ostane jim ta pravica ohranjena.

§. 32.

Pod-učitelje in učitelje na občnih ljudskih šolah, meščanskih šolah in učiteljskih izobraževališčih, kakor tudi na javnih zavodih za gluhoneme in slepe, ako ta čas, ko pridejo v naborno stavo, bivajo v kateri teh razmer ter jih potrdijo za vojake, vdružiti je, če takó prosijo, v nadomestno rezervu (§. 18 b). K vojaški izučbi naj se kličejo v tak čas, ko bude najmanj motilo pouk.

Dokler pri ljudskih in meščanskih šolah pomanjkuje učiteljev ali kadar nastane tako pomanjkanje, naj se pitomcem učiteljskih izobraževališč, kateri 1. dne marcija tistega leta, za katero pridejo v naborno stavo, pripadajo poslednjemu letniku učiteljskega izobraževališča, če jih potrdijo za vojake, dá dopust, da svoje studije dovršijo, pod pridržkom, da bodo v slučajih mobilizacije poklicani v orožje.

Ako se po tem pravilno napredujoč v naukih učiteljstva z dobrim uspehom doučé ter dobodo trdno ustanovljeno učiteljsko mesto pri ljudski ali meščanski šoli, naj se jim zgoraj omenjena ugodnost dokončno prisodi.

Pitomci učiteljskih izobraževališč, ki teh izkazov o pravem času ne donesó, naj bodo precej poklicani, da odslužijo svojo zakonito prezentno službo, odnosno da se podvržejo vojaški izučbi.

Pod-učitelje in učitelje, ki dadó slovó učiteljstvu ta čas, ko jim teče dolžnost službe, treba je odločiti iz nadomestne rezerve, — ako ji ne pripadajo po žrebovnem redu ali kakor manj dobri za vojaštvo, — ter imajo dolžnost precej odslužiti zakonito prezentno službo. Ako so o času naborne stave imeli pravico na ugodnost enoletne prezentne službe, ostane jim ta pravica ohranjena.

§. 33.

Posestnike podedovanih (pojerbanih) kmetij, če na njih navadno (redoma) stanujejo ter jih sami kmetujejo, in če kmetija daje toliko zemljiškega donosa, da se od njega samega lahko preživí petero

ljudi, a zopet ne daje več nego štirikrat toliko donosa, vdružati je v nadomestno rezervu (§. 18 c).

Kadar kdo takih izgubi naslov za to ugodnost v izpolnjevanji vojne dolžnosti, treba ga je odločiti iz nadomestne rezerve, — ako ne spada va-njo po žrebovnem redu ali kakor manj dober za vojaštvo, — ter ima dolžnost precej odslužiti prezentno službo na ta slučaj, ako bi je njegov naborni letnik bil še kaj dolžan.

§. 34.

Z ozirom na njihove rodovinske razmere treba je v slučajih potrjenja o miru odvezati pravilne prezentne službe ter vdružiti v nadomestno rezervu (§. 18 d), namreč:

1. Edinega sina očeta za kak prislužek nesposobnega ali matere vdove, ali če sina ni; edinega zeta, ako tiste razmere, na katere se opira pravica tega, niso že bivale takrat, ko se je oženil;

2. po očetovi smrti edinega vnuka za prislužek nesposobnega deda (starega očeta) ali vdove babice (stare matere), če nimata sina;

3. edinega brata ali po poli brata od bratov ali sester, ki so popolnoma sirote, kakor tudi edinega po poli brata bratov in sester, ki nimajo očeta.

Ali pravico, prost biti, ima edini zakonski in lastni (rodni) sin, vnuk ali brat, odnosno zet, samo tedaj, kadar je njegove prostosti treba za to, da živi svoje roditelje (starše), dede in babice ali brate in sestre, odnosno tasta in taščo, in če on to dolžnost tudi izpolnjuje.

Enaka ugodnost pristóji tudi nezakonskemu sinu, če je njegove prostosti treba za to, da preživlja svojo rodno mater, in če on to dolžnost tudi izpolnjuje.

Pod istim uvetom šteje se za enakega edinemu sinu, vnuku ali bratu, odnosno zetu tudi tisti, čegar edini brat ali drugi bratje, odnosno svaki

a) stojé v dolžnosti služiti v liniji ali djanski deželni brambi, ali so izimno v zmislu §^a 12, četrtega odstavka, poklicani v djansko službo, — predpolagaje v vseh teh slučajih, da oni niso ubežniki (dezertérji), ali

b) so mlajši od 18 let, ali

c) zarad neozdravne nekaznosti (napake) na duhu ali telesu niso za noben zaslužek.

Kdor je bil na podlogi teh določil vdružen v nadomestno rezervu, a izgubi naslov prostosti ali uvetov za-nj ne izpolni, takega je treba odločiti iz nadomestne rezerve, — ako ne spada va-njo po svojem žrebem redu ali kakor manj dober za vojaštvo — ter ima dolžnost precej odslužiti prezentno

službo, ako bi je njegov naborni letnik bil še kaj dolžan.

O oprostivih razločuje naborno-stavna komisija (§. 38), na katere razloko moči se je pritožiti ministarstvu za deželno bran, ki ima pravico, razloko preizročiti dotičnemu deželnemu oblastvu. Na razsodilo naborno-stavne komisije, potrjeno po tem ministarstvu ali po deželnem oblastvu, kateremu je stvar preizročena, ni več nadaljšnje pritožbe.

V onih slučajih, v katerih sicer pravica na prej omenjeno ugodnost ne stoji, a vladajo prav posebnega ozira vredne rodovinske razmere, sme se po dovršeni izučbi ukreniti, da takšen človek dobí dopust, dokler je mir, a mora hoditi k vajam v orožji in k priglednim zborom.

Ako vojak, ki je dolžan služiti v vojsstvu ali deželni brambi, pride v katero pod točko 1, 2 in 3 omenjenih razmer, ali če se je že takrat, ko je bil potrjen, nahajal v kateri teh razmer, a se ni pognal za dotični naslov, prestaviti ga je v nadomestno reservo za čas, dokler traja ta razmera.

§. 35.

Vsak stavljenec izmed letnih razredov ali vrst (§. 38), ki so klicani k prvi bodoči naborni stavi, dolžan je meseca novembra poprejšnjega leta pismeno ali ustno zglasiti se pri županstvu svojega domovinskega ali stalnega prebivališča, da bode zapisan v imenik.

Kdor se ne zglaš, dasi mu ne brani noben nepremagljiv zadržek, zapade globi (kazni v novcih) od 5 do 100 goldinarjev.

§. 36.

Župan občinski in ti, ki držé knjige-matice, odgovorni so za pravičnost pomagala k naborno-stavnim imenikom, katera se zahtevajo od njih, ter imajo dolžnost v svojem področji podpirati politična oblastva v vseh uradnih poslovi, ki so potrebni za izvršbo naborne stave. Župani odgovarjajo tudi za istovetnost stavljenecv (da so po osobi pravi).

§. 37.

Glavna naborna stava za vojsstvo (vojno pomorstvo) in za deželno brambo budi praviloma vsako leto v času od 1. dne marcija do 30. dne aprila meseca. Poznejše stave naj bodo po potrebi.

V slučajih občne naprave na vojsko (mobilizacije) treba je z glavno stavo prenehati, a čim se more, zopet nadaljevati jo.

(Slovenisch.)

§. 38.

Vsak izmed stoječih pod vojno dolžnostjo podvržen je naborni stavi v onem nabornem okraji, v katerem ima domovinsko pravico.

Vsi mladeniči, ki so od 1. dne januarja do 31. dne decembra enega leta rojeni, so skupaj en letni razred, ki se zaznamenava z rojstvenim letom.

K naborni stavi kličejo se po trije letni razredi.

Naborno stavo naj v vsakem nabornem okraji vrši meševita komisija po letnih razredih, kakor gredó eden za drugim, in v vsakem razredu po vrsti, kakor jo določi žreb (loz).

Stavljenec, ki se najdejo, da so dobri za službo v vojsstvu (vojno pomorstvu) in v deželni brambi, treba je potrditi (asentovati), takó tudi „manj dobre“, t. j. one pod vojno dolžnostjo stoječe, kateri so zarad manjših nakaznosti samo za nadomestno reservo (§. 18 e).

Proti sklepu izrečenemu po naborni stavi, da je kdo „potrjen“, ni dopuščena nobena pritožba.

Od potrjenecv treba je precej v nadomestno reservo vdružiti one, katerim se po §§^{ih} 31, 32, 33 in 34 prisodi kaka ugodnost v izpolnjevanji vojne dolžnosti, za temi „manj dobre“. Ostali potrjenci vdružajo se po §. 15 v vojsstvo (vojno pomorstvo), v deželno brambo ali v nadomestno reservo. Vsaki krdelni četi in vsakemu zavodu vojsstva odkazovati je tiste, ki so za-nje najpripravišji, vendar naj se pri tem, kar je koli mogoče, gleda na želje potrjenecv.

Ako kdo, ki je dolžan priti, k glavni stavi ne pride, treba je sè zakonitimi pomočki poskrbeti, da bode pozneje postavljen pred komisijo.

Čas, doklej je moči naborni stavi podvrženega človeka primorati, da izpolni zamujeno stavno dolžnost, traja do 31. dne decembra tistega leta, v katerem on dovrši 36. leto svoje dobe.

§. 39.

Stavljenec, katerih z vojaške strani ne potrdijo za vojsstvo (vojno pomorstvo) ali za deželno brambo, moči je s politične strani postaviti pred meševito popregledno komisijo, da ta razloči.

Takisto naj se tudi izmed vdruženih v vojsstvo (vojno pomorstvo) in v deželno brambo — razven nadomestnih rezervistov — podvržejo popregledbi:

- a) Takí pri naborni stavi potrjeni, za katere se do konca stavnega leta, in če prezentno službo pozneje nastopijo, o času tega nastopa najde, da niso za službo, ako je nakaznost o času vrstitve (1. dne oktobra) že bivala;

- b) enoletni dobrovoljci, za katere se je o nastopu prezentne službe našlo, da niso za službo;
- c) dobrovoljci, če so nakaznost, vsled katere niso za službo, že imeli na sebi tist dan, ko so jih potrdili, a takrat ni bilo moči, to v čisto djati.

Zoper sklep popregledne komisije ni dopuščena nobena pritožba.

§. 40.

Pred dokončano službo izstopi kdo iz vojsva (vojnega pomorstva) ali iz deželne brambe samó tedaj,

- a) če je bil proti zakonu potrjen, ali
- b) kadar je postal na vsegdar nepripraven za službo.

§. 41.

Za potrjenca na kontingent vojaških novincev, ki je ali prestavljen v nadomestno rešervo, ali po vsem izstopi iz vojsva (vojnega pomorstva) ali iz deželne brambe, dati je nadomestilo:

- a) kadar je kdo prestavljen v nadomestno rešervo po §. 34, poslednjem odstavku, če je ob enem brez vse dvojbe izkazano, da je naslov, s katerim se je dotičnik oglašil, že bival o času vrstitve (1. dne oktobra);
- b) kadar kdo stopi iz vojsva (vojnega pomorstva) ali iz deželne brambe vsled tega, ker je bil proti zakonu potrjen (§. 40 a);
- c) kadar kdo stopi iz vojsva (vojnega pomorstva) ali iz deželne brambe zaradi neodpravne nesposobnosti za službo, vendar samo tedaj, če je dotičnik izstopil na podlogi sklepa popregledne komisije (§§. 39, 40 b);
- d) kadar je kdo prestavljen v nadomestno rešervo vsled popreglednega sklepa (§. 39);
- e) v vseh drugih slučajih odhoda, če se je odhod zgodil do 1. dne oktobra naborno-stavnege leta.

Kadar je bil kdo proti zakonu potrjen, dolžni so oni, ki so kakó tega krivi, plačati v dotično erarijalno blagajnico povračilo škode v poprečnem iznosu od 20 goldinarjev.

Kdor je bil proti zakonu stavljen, ne bodoč sam kriv tega, ter ima škodo odtod, upravičen je zahtevati od krivea povračilo škode.

§. 42.

O založbi kontingentov vojaških novincev, porazdeljenih za vojsvo (vojno pomorstvo) in deželno

brambo, treba je vsako leto 31. dne avgusta narediti obračun. Pri tem obračunu kontingentov šteti je takó vse počeniš od 1. dne septembra poprejšnjega leta na zakoniti dvanajstletni čas službe potrjene, kakor tudi vsa do tiste dobe dokončno ukrenena nadomestila. Izimljejo se taki, ki so bili po §. 18 a), b), c), d) in e) neposrednje takrat vdruženi v nadomestno rešervo, kadar so jih potrdili, in pa izmed onih, ki so sami sebe pokazili, taki, ki so samó za kako službo nižje cene.

O miru naj se, kar je potrjenih čez dotični novinski kontingent, iz vojsva (vojnega pomorstva) prestavi v deželno brambo, a iz deželne brambe v nadomestno rešervo. Nasproti je v založbo kakih nedostatkov (odhodov) v omenjenih kontingentih privzemati „čezštevlnike“ o porazdelbi (§. 15) vdružene v nadomestno rešervo.

Ako bi se vendar pokazal kak nedostatek, veljá naj za dolg, ki ga bode o prvi bodoči porazdelbi kontingentov djati v račun, in povečuje torej novinski kontingent naslednjega leta.

Stalna razdelba nadomestne rezerve med vojsvo in deželno brambo (§. 15) opravi se tudi 31. dne avgusta.

§. 43.

Troške za pot na žrebanje (lozanje) in na naborno stavo mora vsak stavi podvrženi mladenič sam trpeti. Siromašne naj podpira občina, ki opravlja tudi potne troške za župana in uradnega spremljevalca naborni stavi podvrženih.

Potne troške za take, ki se podvržejo popregledbi, in za spremljevalstvo, katero jim je pridati, plačuje državna blagajna.

Vse druge troške, ki jih je treba za zvršbo naborne stave in popregledbe, zalagati je po načelih, ki veljajo za uradovanje dotičnega oblastva.

§. 44.

Pod dolžnostjo naborne stave stoječ človek, ki k stavi ali popregledbi ne pride o pravem času in svoje zamude dovoljno ne opraviči, kaznuje se z globo (v novcih) od 10 do 200 goldinarjev.

A kdor v nameri, da bi se dolžnosti naborne stave odtegnil, ne pride k stavi ali popregledbi, šteje se za beguna. Begun, ki se umika stavi, dene se o dotični naborni stavi zunaj letnega razreda in žrebove vrste ter je dolžan, če pozneje sam dobrovoljno pride, eno leto in v nasprotnem slučaji dve leti čez zakonito službo v liniji, odnosno po svoji telesni pripravnosti čez prezentno službo v deželni brambi prezentno služiti, vsled česar mu se tudi skupna dolžnost službe primerno podaljšuje. A če se spozná, da je, bodi tudi samo časno, nesposoben za

službo, ali kakor „manj dober“, ali pa na podlogi §§^{ov} 31, 33 in 34 vdružen v nadomestno reservo, kazniti ga je, če je sam dobrovoljno prišel, sè zaporom od treh dni do enega meseca in v novcih od 15 do 150 goldinarjev, a če ni dobrovoljno prišel, sè zaporom od šestih dni do dveh mesecev in v novcih od 30 do 300 goldinarjev.

Ako begun do konca tistega leta, v katerem dopolni 36. leto svoje dobe, ni prišel pred stavno, odnosno popregledno komisijo, kazniti ga je sè zaporom od petnajstih dni do dveh mesecev in v novcih od 50 do 300 goldinarjev.

Sokrivci prestopka imenovanega v prvem odstavku kaznijo se v novcih od 10 do 200 goldinarjev, a sokrivci prestopkov omenjenih v drugem in tretjem odstavku sè zaporom od treh dni do dveh mesecev in v novcih od 15 do 300 goldinarjev.

§. 45.

Kdor v nameri, da bi se odtegnil dolžnosti naborne stave, zapusti ozemlje avstro-ogerske monarhije, ali med naborno stavo biva kje zunaj mej monarhije, zakrivi se pregreška, ter kaznuje z ostrim zaporom od enega meseca do enega leta in v novcih od 100 do 1000 goldinarjev. Razven te kazni dene se takšen begun zunaj letnega razreda in žrebovne vrste in kar se tiče služenja in podaljšanja službe, postopa se z njim po §^u 44.

§. 46.

Tam, kjer se pod vojno dolžnostjo stoječi v večjem številu odtegnejo tej dolžnosti, kot beguni pred naborno stavo, sme minister za deželno bran ukazoma ukreniti v odpomoč službe izredne naredbre, a mora jih opravičiti pred prvim bodočim državnim zborom.

§. 47.

Kdor se poprime kakih zvijač (zvijačnih spletek), da bi zakoniti vojni dolžnosti odtegnil sebe ali koga drugega, zakrivi se pregreška ter se kaznuje z ostrim zaporom od enega meseca do enega leta in v novcih od 150 do 2000 goldinarjev — kadar se ne uporabljajo ostrejša določila občnega kazenskega zakona.

Razven te kazni deva se krivec, komur na korist je bilo kaznjivo djanje storjeno, za dotično naborno stavo zunaj letnega razreda in žrebovne vrste ter se v oziru na odslužbo in podaljšanje služne dolžnosti postopa z njim po §^u 44.

§. 48.

Kdor se poprime kakih zvijač, da bi za sebe ali za koga drugega dosegel katero v §§^{ih} 25 do 34 tega zakona določeno ugodnost, ki mu ne pristoji, zakrivi se pregreška ter se kaznuje z ostrim zaporom od enega meseca do šestih mesecev in v novcih od 100 do 1000 goldinarjev, ako se ne uporabljajo ostrejša določila občnega kazenskega zakona.

Razven te kazni deva se krivec, komur na korist je kaznjivo djanje strojeno, za dotično naborno stavo zunaj letnega razreda in vrste po žrebu (lozu) določene.

§. 49.

Kdor sam sebe pokazi ali kakó drugače pripravi sebe v tako stanje, zaradi katerega bi imel postati celó ali deloma nesposoben za izpolnjevanje zakonite vojne dolžnosti, ali kdor sebe dá po kom drugem pripraviti v takšno stanje, dalje kdor drugega koga pripravi v tako stanje, zakrivi se pregreška, ter se kaznuje z ostrim zaporom od šestih mesecev do treh let in v novcih od 300 do 2000 goldinarjev.

Na takega, ki je drugega koga težko poškodoval, uporabljajo se določila občnega kazenskega zakona o hudodelstvu težke telesne poškodbe, ki utegnejo biti ostrejša.

Razven te kazni deva se poškodovanec v vseh naborni stavi podvrženih letnih razredih zuraj letnega razreda in vrste po žrebu določene ter je dolžan — ako je še pripraven za kako če tudi nižjo službo v vojsvu (vojnem pomorstvu) ali v deželni brambi — dve leti čez zakonito dolžnost službe v linji, odnosno čez čas prezentne službe v deželni brambi prezentno služiti, vsled česar mu se tudi skupna dolžnost službe primerno podaljšuje.

Vojaški novinci in nadomestni rezervisti, ki se tako sami sebe pokazé, predno jih vrstijo, izgubé ugodnost, da bi se z njimi postopalo po letnem razredu in žrebovni vrsti, ter zapadejo vsem prej navedenim kazenskimi določilom.

§. 50.

Predno kdo stopi v dobo naborni stavi podvrženo in dokler ne izstopi iz tretjega letnega razreda, ni nikomur dopuščeno oženiti se. Izimljejo se tisti, ki so bili o naborni stavi izbrisani ali kateri v tretjem letnem razredu niso bili potrjeni.

V okolnostih vrednih posebnega ozira sme komu minister za deželno bran ali deželno oblastvo, kateremu se ta svar preizroči, izimno dovoliti, da se oženi; ali to dovoljenje ne daje mu nikake ugodnosti v izpolnjevanji vojne dolžnosti.

Kdor se je oženil — prestopivši prej omenjeno prepoved — kaznuje se v novcih od 30 do 300 gl.

Sokrivca take nedovoljene ženitve zadeva ista kazen v novcih, in sicer takó, da to ne brani postopati z njim po službenih propisih, ako je v javni službi.

§. 51.

Vojaškim osobam, ki se zakrivé begstva (dezercije), ne vračunja se v zakonito dolžnost službe čas, ki — kakor interkalarni čas — poteče od kar se denejo iz staleža do njihove predstave. V oziru na drugačno podaljšanje služnega časa merodavni so vojaški kazenski zakoni.

Skupni čas službe podaljšuje se po vsaki obdobji civilnega ali vojaškega kazenskega sodišča za zamujeni čas prezentne službe, če čas ta iznaša čez tri mesece.

§. 52.

Pravilno prestavljenje iz linije v reservo vojstva (vojnega pomorstva), iz te v deželno (pomorsko) brambo in iz nadomestne rezerve vojstva v nadomestno reservo deželne brambe pod pridržkom častne stopinje (šarže), po tem odpuščenje (izpuščenje) iz deželne (pomorske) brambe pod pridržkom črnovojniške dolžnosti naj bode po izteku zakonito ustanovljene služne dolžnosti 31. dan decembra vsakega leta.

Ako dopušča stalež oficirjev in kadetov vojstva, smejo se kadeti, ki se dobrovoljno oglašé, tudi predno so dopolnili dolžnost službe v vojstvu, vendar pod uvetom, da se vzdržuje skupna služna dolžnost, ki jo imajo po zakonu, prestaviti v djanski stalež deželne brambe.

Reservne oficirje, ki izhajajo iz enoletnih dobrovoljcev, prestaviti je v deželno brambo, po tem ko kateri dokončá službo v vojstvu. Ako dopuščajo staležne razmere vojstva in biva potreba pri deželni brambi, smejo se taki rezervni oficirji po razloki državnega vojnega ministra o miru že po dovršeni devetletni službi v vojstvu prestaviti v deželno brambo. Z druge strani smejo se rezervni oficirji in uradniki na njih prošnjo s privoljenjem ministra za deželno bran tudi po dovršeni dolžnosti službe v vojstvu pustiti v rezervi.

Iz naslova dovršene služne dolžnosti odpuščajo se rezervni oficirji samó tedaj, če prosijo za to.

V slučajih vojske biva prestava v reservo in v deželno (pomorsko) brambo, po tem odpust iz poslednjič imenovane na povelje Njegovega Veličanstva.

O povodu, če je kdo prestavljen v nedjansko razmerje ali če ga odpusté, prejme izkazno listino. Ako se izdajanje te izkaznice kakó zakesni, dotičnik zarad tega ni dolžan služiti čez zakoniti čas.

§. 53.

Vsakemu, kdor je djansko dovršil zakonito dolžnost službe v liniji vojstva (vojnega pomorstva), in katerega pridržati za službo se vidi koristno, dopušča se, namesto prestopa v reservo in čez čas rezervne dolžnosti od leta do leta djansko službo iz dobre volje nadaljevati. Pod istimi uveti je tudi rezervnikom dopuščeno, vnovič stopiti v djansko službo.

Posebni propisi postavljajo pravila o materialnih ugodnostih za podoficirje, kateri takó in pod takimi predpologami dobrovoljno dalje služijo.

Ta določila uporabljajo se zmislu primerno tudi na podoficirje in brambovce, kateri pri deželno-brambenih stežerih in oddelkih djansko služijo.

§. 54.

Reservniki in nadomestni rezervisti vojstva so dolžni, dokler jim teče dolžnost službe v rezervi, odnosno nadomestni rezervi, udeležiti se treh vaj v orožji (službi), katerih vsaka traja po štiri tedne najdalje.

Vsi oficirji in kadeti rezerve, ki so odslužili prezentno službo kot enoletni dobrovoljci, smejo se po meri, kakor je to potrebno za njihovo nadaljnjo praktično izobraževanje, k tem vajam v orožji tudi vsako leto klicati.

Kadar koli se rezervnik ali nadomestni rezervist pokliče v dopolnjenje vojstva (vojnega pomorstva) na stalež o času vojske (§. 12, drugi odstavek), šteje mu se ta poklic tedaj za eno vajo v orožji, če je v resnici stopil v službo pri četi, v katero mu je bilo iti.

Taki rezervniki, ki se o miru privzamejo v djansko službo (§. 12, četrti odstavek), dolžni so hoditi na vaje v orožji samó po določilih zakona od 31. maja 1888 (Drž. zak. št. 77).

Oni rezervniki vojnega pomorstva, kateri so dolžnost štiriletne službe v liniji (§. 8) djansko dovršili, ne smejo se klicati k vajam v orožji.

Pomorski brambovci nimajo dolžnosti udeleževati se vaj v orožji.

Vaje v orožji za deželno brambo uravnava zakon o deželni brambi. Za vaje v orožji deželno-brambene nadomestne rezerve naj veljajo ista določila, kakor za nadomestno reservo vojstva.

§. 55.

Vsako leto po žetvi bivajo prigledni zbori (glavni raporti), ki ne smejo trajati več nego en dan.

K tem priglednim zborom dolžni so prihajati vsi oni stalno-dopustniki, po tem vse one osebe iz rezerve, deželne brambe, nadomestne rezerve in pomorske brambe, ki v teku tistega leta niso bile ni v djanski službi, ni v vojaškem izučevanju, niti so se udeležile kake vaje v orožji.

Prestop te dolžnosti kaznovati je po vojaških disciplinarnih propisih.

§. 56.

V vojstvo (vojno pomorstvo) in v deželno brambo zavezani uradniki državni, Najvišjih zasobnih, rodovinskih in avitikalnih založnih posestev, uradniki javnih zalogov (fondov), deželnih in okrajnih zastopov in občin, ki jim je izročena politična uprava, — kadar se za te službe zahteva izkaz pravoslovnih in državnozastvenih studij, — dalje profesorji in učitelji javnih ali pravico javnosti imajočih učilišč, med katera spadajo tudi ljudske šole, smejo se v slučajih vojske v številu za vršenje upravne službe in za pouk neogibno potrebnem, na predlog dotičnih strokovnih ministrov, z dovoljenjem Njegovega Veličanstva pustiti na svojih mestih.

Isto določilo velja za nameščence v poštni, telegrafski, železnocestni in paroplovstveni službi, kolikor so neogibno potrebni za vzdrževanje poslovne vršbe.

§. 57.

Vse reči deželne brambe spadajo v področje ministra za deželno bran.

Tanja določila ima v sebi zakon o deželni brambi.

O vojski stoji vsa deželna bramba v vojaškem oziru pod vojaškim poveliteljem, katerega imenuje Njegovo Veličanstvo.

Minister za deželno bran, odnosno nadpoveljnik deželne brambe — le-ta po ministru za deželno bran — ima dolžnost, nepretrgoma državnogvojnega

ministra vzdrževati v znanji o staleži, opremi, porazmeščenju, vojaški izučbi in disciplini (strahovalnem redu) deželne brambe.

§. 58.

Višje voditeljstvo vsega črnovojništva izročeno je ministru za deželno bran.

Sklicana črna vojska stoji v vojaškem oziru pod vojaškim poveliteljem, katerega imenuje Njegovo Veličanstvo.

Minister za deželno bran ima dolžnost, nepretrgoma državnogvojnega ministra vzdrževati v znanji o staleži in opremi črne vojske.

§. 59.

Oficirje vseh stopinj v vojstvu (vojnem pomorstvu), deželni brambi in sklicani črni vojski imenuje Njegovo Veličanstvo.

§. 60.

Vsak oficir, proti kateremu ne teče preiskovanje ni kazenskega sodišča, ni častnega sveta, sme dobrovoljno odložiti svojo šaržo; vendar s tem ne postane prost izpolnjenja služne in vojne dolžnosti, ki jo ima po zakonu, kakor tudi tega ne postane prost tisti oficir, ki svojo šaržo izgubi po kazenskosodnem ali častno-svetnem poti.

§. 61.

Brez dovoljenja vojaškega oblastva ne smejo se oženiti:

- a) Djansko služeče osebe vojstva (vojnega pomorstva) in deželne brambe;
- b) nevrščeni vojaški novinci vojstva (vojnega pomorstva) in deželne brambe;
- c) stalno-dopustniki izmed liniji služnih, izimši take, ki jim tekó poslednji trije meseci njihove dolžnosti, služiti v liniji, in take, ki so na dopustu po §. 32, drugem odstavku, ali pa iz rodovinskih ozirov (§. 34, predposlednji odstavek);
- d) s probeležbo za pomestne (lokalne) službe v pokojni stalež premeščeni oficirji;
- e) osebe vojstva (vojnega pomorstva) in deželne brambe, vzprijete v kako preskrbovalnico za onemogle vojake (v kako invalidnico).

V slučajih, ko bi kdo prelomil to prepoved, uporabljajo se:

- a) Na djansko služeče vojaške osebe vojaški kazenski zakoni in propisi;

b) na nedjansko služee takšne osebe kazenska določila §^a 50.

Sè sokrivci postopa se prav takó.

Vse tu ne imenovane osebe vojstva (vojnega pomorstva) in deželne brambe — tudi ne vrščeni in ne djansko služee nadomestni rezervisti — ne potrebujejo za ženitev nikakega dovoljenja od vojaškega oblastva.

§. 62.

Stalno-dopustniki, oficirji in moštva reserve, pomorske brambe in deželne brambe, ki niso v djanski službi, po tem ne djansko služee nadomestni rezervisti podstojé v vseh svojih grajanskih (civilnih) razmerah, kakor tudi v kazenskih in policijskih rečéh civilnim sodiščem in oblastvom, ter so podvrženi samo onim omejitvam, ki se opirajo na ta zakon in so potrebne za razpreglednost. Njih dolžnost je, kadar koli menjajo svoje prebivališče, zglasiti to razpreglednemu oblastvu.

Kakó je koga kaznovati, če prestopi dotične propise o zглаševanju in razpregledu, to ukazoma urejuje minister za deželno bran.

Stalno ali časno v djanski službi stoječe osebe vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambe podvržene so vojaškim kazenskim zakonom in disciplinarnim propisom; a gledé njih grajanskih razmer, ki se ne odnašajo na vojaško službo, podvržene so grajanskim (nevojaškim) zakonom in oblastvom.

Z nedjansko služeeimi osobami vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambe je zarad vojaških zločinov (deliktov), ki jih o priglednem zboru (glavnem raportu) ali kakor oficirji (uradniki) storé v vojaški uniformi, postopati je po vojaških kazenskih zakonih in disciplinarnih propisih.

Razven tega je nedjansko služee osebe iz moštva, ki odhajaje k djanski službi ne zglasé svojega odhoda, in pa nedjanske oficirje (uradnike), ki propisanih vojaških zglasitev ne opravijo, kaznovati po vojaških disciplinarnih propisih.

§. 63.

Vsi, ki jih veže služna dolžnost, naj vsak čas posluhnejo, kadar koli bodo klicani.

Kadar cesarstvu pretf bližnja vojska ter je reserva in deželna bramba sklicana, imajo vse v vnanji deželi bivajoče osebe vojstva (vojnega pomorstva) in deželne brambe dolžnost, čim se to v javnosti razvé, brez odloga vrniti se v svojo domovino, ne čakaje posebne poklica.

S posebnimi zakoni se določa, v koliko zapade kazni, kdor te dolžnosti ne izpolni ali na povelje, kam odriniti, ne pride, kamer je klican.

§. 64.

Odpust zarad tega, da bi se kdo izmed spadajočih v vojstvo (vojno pomorstvo) preselil v vnanjo deželo, predno je dovršil dolžno službo, sme mu dodeliti državni vojni minister.

Da bi se kdo drug pod vojno dolžnostjo stoječih preselil na vnanje, ali kdo takih, ki še niso stopili v dobo naborne stave, zavisno je od dovoljenja ministra za deželno bran.

Kdor je dolžan v liniji služiti, po tem, kdor še ni naborni stavi podvržen, ali kdor svoji dolžnosti, priti na stavo, ni popolnem zadovoljil, takemu sme se dovoljenje izselbe v tujo deželo dodeliti samo tedaj, kadar se seli sè svojima roditeljema (še živim roditeljem).

Da je izselba zvršena, smatra naj se samo tedaj, ako se je dotičnik v letu dni res preselil iz cesarstva v kako vnanjo deželo z namero, ondukaj za stalno prebivati. Ako se izselba opustí, dolžan je dotičnik dotegniti ostanek služnega časa, ki je bil pretrgan z njegovim odpuščenjem iz vojaštva (deželne brambe).

Dokler traja mobilnost in o vojski ne sme se osobi oborožene moči dovoliti, da bi se preselila na vnanje.

§. 65.

To, da se kdo dene zunaj letnega razreda in vrste po žrebu (lozu) določene, in pa določila združena s tem o izpolnjenji vojne dolžnosti, obveljajo v slučajih §§^{ov} 45, 47, 48 in 49 kakor neposrednja pravna posledica obsodbe. Vrh tega izgubé stoječi pod vojno dolžnostjo, kateri se po §§^{ih} 44, 45, 47, 48 in 49 denejo zunaj letnega razreda in žrebovne vrste, kot pravna posledica obsodbe pravico do ugodnosti obseženih v §§^{ih} 25, 26, 27, 28, 29, 30 in 32.

§. 66.

Kazenski novci (globe) pobrani na podlogi tega zakona gredó v zalog za uboge domovinske občine naborni stavi ali vojni dolžnosti podvrženega, a v vojarinski zalog tedaj, kadar komu ni moči najti domovinske občine.

Poslednjič omenjeni kazenski novci naj se vračunajajo v zakoniti delež prispevka v vojarinski zalog.

Vse po tem zakonu prisojene globe (kazni v novcih) naj se, kadar jih ni moči izterjati, premené v kazni zapora, odmerjaje po en dan zapora za vsakih 5 goldinarjev. Pri kumulativnih kaznih se vendar kazni na svobodi, ki jo preti zakon, vsled premene ne sme prestopiti za več nego polovico.

§. 67.

Čas, v katerem zastarevajo prestopki obseženi v §§^{ih} 35, 44, 50 in 61, drugi odstavek, točka *b*), ustanavlja se na tri mesece, a čas za zastarevanje pregreškov, obseženih v §§^{ih} 45, 47, 48 in 49, na leto dni.

Zastarevanje kaznivih djanj začenja se:

1. V slučajih §§^{ov} 44, drugi in tretji odstavek, 45 in 49 s koncem tistega leta, v katerem je stoječi pod vojno dolžnostjo dovršil 36. leto svoje dobe, ali ta čas, ko pod vojno dolžnostjo stoječi dotičnik pride pred naborno (popregledno) komisijo, a za ostale krivce tudi o smrti pod vojno dolžnostjo stoječega, ako bi ta poprej umrl;

2. v slučajih §^a 50 z iztekom časa, v katerem je prepovedano oženiti se, ali če se ženitbena vez poprej razreši.

Gledé kaznivih djanj, o katerih se govori v §§^{ih} 35, 44, prvi odstavek, 47, 48 in 61, drugi odstavek, točka *b*), o začetku zastare veljajo določila občnega kazenskega zakona.

§. 68.

Kazenski postopek zarad prestopkov omenjenih v §§^{ih} 35, 44, 50 in 61 tega zakona, kjer ne gre vojaškim oblastvom, pristoji političnim oblastvom, in to v slučajih §^a 35 političnim oblastvom prebivališča, a v ostalih slučajih političnim oblastvom domovinske občine.

Zarad pregreškov obseženih v §§^{ih} 45, 47, 48 in 49 pristoji kazenski postopek rednim sodiščem.

§. 69.

Avstrijske državljane treba je zarad prestopkov omenjenih v §§^{ih} 35, 44, 50 in 61, drugi odstavek, točka *b*), kaznovati tudi tedaj, če so te prestopke storili zunaj kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru. Na take slučaje uporabljajo se pripodobno določila §^a 235 občnega kazenskega zakona, ter pristoji tedaj kazenski postopek tudi gledé prestopka §^a 35 tega zakona političnemu oblastvu domovinske občine.

Določila §§^{ov} 35, 44, 50 in 61, drugi odstavek, točka *b*), pričujočega zakona, uporabljajo se tudi na

ogerske državljane, bivajoče v kraljevinah in deželah zastopanih na državnem zboru, brez razločka, so li te prestopke storili v tostranskem državnem ozemlju ali zunaj njega. V takih slučajih so politična oblastva prebivališča pristojna za izvršbo kazenskega postopka.

Enaka določila, kakor v prvem in drugem odstavku tega paragrafa, naj veljajo tudi gledé prestopkov, ki jih je po §^u 62, drugi odstavek, pokoriti.

§. 70.

Kazenska določila §§^{ov} 44, poslednji odstavek, 45, 47 in 48 uporabljajo se tudi na osebe podvržene vojaški sodni oblasti.

Kazenska določila §^a 49 uporabljajo se tedaj na osebe stoječe pod vojaško sodno oblastjo, kadar kaznjivo djanje omenjeno v tem paragrafu storé na človeku, ki še ni potrjen za vojaka, ali na nevrščenem novinci ali nadomestnem rezervistu ali pri tem kot sokrivci sodeljujejo.

§. 71.

Določila:

o nameščanju doslužnenih podoficirjev,

o pobiranju in porabi vojarine (vojaške takse), in

o preskrbi oseb oborožene moči, po tem njihovih vdov in sirot, obsežena so v zakonih o tem danih.

Člen III.

Prehodna določila.

Točka 1.

K naborni stavi, ki pride po razglašenju tega zakona, klicani so oni pod vojno dolžnostjo stoječi mladeniči, kateri v dotičnem letu dovršijo 21., 22. in 23. leto svoje dobe.

Točka 2.

Triletni službi v pomorski brambli podvržene so tudi one osebe, ki bivajo o razglašenju tega zakona še v staleži vojnega pomorstva ter še niso izpolnile dozdanje skupne dolžnosti službe.

Pod vojno dolžnostjo stoječe, ki na podlogi dozdanjega zakona bivajo v razpregledu nadomestne reserve ali deželne brambe, vdružati je po meri njihove vojevitosti, v stalež nadomestne reserve in torej podvreči vojaškim priglednim propisom. Ali oni so o miru odvezani vojaške izučbe in periodnih

vaj v orožji; tudi jim ni treba izkazovati vsako leto, da imajo še pravico na ugodnost v izpolnjevanji vojne dolžnosti.

Dolžnost službe onih, kateri so po časnem oproščenju (osvobojenju) prišli pod razpregled nadomestne reserve ali deželne brambe, razteza se do 31. dne decembra tistega leta, v katerem dovršijo 32. leto svoje dobe.

Taki, ki so po odpuščenju prišli pod razpregled nadomestne reserve ali deželne brambe, podvrženi so dolžnosti službe, ki je primerna njihovemu nabornemu letniku.

Točka 3.

Tisti nadomestni rezervisti, ki so bili na podlogi člena II zakona od 2. oktobra 1882 (Drž. zak. št. 153) potrjeni, a ne izučeni, prosti ostanejo obdobjih vaj v orožji.

Doslej potrjene in izučene nadomestne rezerviste privzemati je samo k vajam v orožji, katerim so podvrženi njihovi naborni letniki.

Točka 4.

Vse pravice na ugodnost službe enoletnih dobrovoljcev, ki jih je kdo pridobil, predno je obveljal ta zakon, ostanejo ohranjene.

Z enoletnimi dobrovoljci, ki že stojé v prezentni službi, ko začne veljati ta zakon, postopati je po dozdanjih določilih.

Takim enoletnim dobrovoljcem, kateri ta čas še niso nastopili enoletne prezentne službe, ohranja se že dovoljeni odlog prezentne službe.

Zdravništva učeči se enoletni dobrovoljci, ki so ta čas, ko pride v moč ta zakon, v tretjem ali višjem letnem tečaju zdravniških studij, smejo poluletno prezentno službo v staleži vojakov (§. 27) zadnji čas nastopiti v tistem letu, v katerem dovršijo 27. leto svoje dobe.

V ostalem se uporabljajo na enoletne dobrovoljce, ki so potrjeni, predno je ta zakon prišel v moč, določila pričujočega zakona.

Točka 5.

Vse pred veljavnostjo tega zakona pridobljene pravice za ugodnost §§^{ov} 25 in 27 dozdanjega za-

kona ostanejo ohranjene; v ostalem se uporabljajo določila §§^{ov} 31, 32 in 33 pričujočega zakona.

Točka 6.

Take, ki so pri poslednji naborni stavi, predno je obveljal ta zakon, bili v tretjem letnem razredu časno oproščeni za to, ker so dotični moški sorodniki stali pod dolžnostjo rezervne službe, vdružiti je, dokler obstoji ta pravni naslov, v nadomestno reservo.

Točka 7.

Dolžnost rezervnih oficirjev in kadetov, udeležiti se vsako leto vaj v orožji (§. 54, drugi odstavek), ne razteza se na one, ki so ta čas, ko je ta zakon začel veljati, že nastopili enoletno prezentno službo.

Točka 8.

Kazenska določila obsežena v tem zakonu uporabljajo se na kaznjiva djanja, ki so bila pred začetkom veljavnosti tega zakona storjena, a še ne sojena, samo v toliko, kolikor po pričujočem zakonu niso podvržena strožjemu postopku, nego po prejšnjem zakonu.

Točka 9.

Ako bi se kontingent vojaških novincev za vojstvo v prvem letu veljavnosti tega zakona vsled prehoda na poznejši začetek naborne dolžnosti ves ne dobil, smejo se v prejšnjem letu po žrebovni vrsti v deželno brambo vdruženi, kar jih prihaja na stalež glavne knjige, potreben za deželno brambo, prestaviti v nadomestno reservo vojstva.

Člen IV.

Ta zakon pride v moč z dnem razglašanja.

Zvršiti ga izročča se Mojemu ministru za deželno bran, ki v porazumu z državnim vojnim ministrom ukrene za njegovo zvršitev potrebne naredbe.

V Budim-Pešti, dne 11. aprila 1889.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Welsersheimb s. r.